

මේ ලිපියේ මාතෘකාව සඳහා මා යොදාගත්තේ සියලුම නවකතාවක නමයි. "කන්දෙන් ලන්දට" ලියූ මිනිවන් පී. නිලකරන්ත කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ සියලුම මහාචාර්යවරයෙකු ලෙස සේවය කර විශ්‍රාම සුවයෙන් පසුව පසුව මිය පර්ලොව හොස් දැන් කළේ ගතවී ඇත. මිනිවන් පී. නිලකරන්ත උපහාස කතා කලාවේ ඉරියව්‍ය විය. මෙහි ලා සඳහන් කල යුතු ඔහුගේ "උසාවි සාවය", "ප්‍රච්චි ඒක්තලිතෝඩ" ආදී නවකතා ද, "මගේ මම සර්ගම" ආදී කෙටිකතා සංග්‍රහ ද අතර මගේ ප්‍රියතම කෘතිය වූයේ "කන්දෙන් ලන්දට" නවකතාවයි. එය ඔහුගේ සේවා ස්ථානය වූ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ගැන පොදුවේත්, එහි සියලුම ආයතන සහ එහි සේවය කල චරිත කිහිපයක් විසින් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සිදු කරන අතිශය ශ්‍රීතා රාශියක් ගැන සුවිශේෂීවත් සාකච්ඡා වෙත උපහාසාත්මක රචනා යොදාගෙන ලියවුණු අනෙකු කෘතියකි. මෙහි එන චරිත සියල්ලම පාහේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සියලුම විෂයය පිලිබඳ ඇදුරන් වූහ. මෙයින් කතා නායකයා හැර අන් සියලුම ආචාර්යවරුන් ගේ වෘත්තීමය හැසිරීම වූයේ

"කන්දෙන් ලන්දට" නවකතාවේ ප්‍රධාන චරිතය තරුණ මිනිවන් නිලකරන්ත නියෝජනය කලා යයි මම සිතමි. එය එසේ නම් සහ මෙම නවකතාවේ එන ඇතැම් චරිත වලට භාවිතා කර ඇති පුද්ගල නාම දෙස සලකා බලන විට මට වැටහුණු දේ නිවැරදි නම්, නිලකරන්ත තම ශාස්ත්‍රපති උපාධිය සඳහා ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ සියලුම නවකතාවට රුසියානු සාහිත්‍යයෙන් ඇතිවූ බලපෑම පිලිබඳ ලියවුණු නිබන්ධනයකි. මෙහිදී ඔහු මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ ගේ නවකතාවල ඇති රුසියානු ආභාෂය පිලිබඳව විශ්ලේෂණයක් කර ඇත. මේ බව දැන දැනම, නිලකරන්තගේ ශාස්ත්‍රපති උපාධි පර්යේෂණයේ උපදේශකයා වූ එදිරිවීර සර්වචන්ද්‍ර එම නිබන්ධනය ඇතැම් සඳහා බාහිර පරීක්ෂක ලෙස, නිලකරන්ත ගේ අනුදැනීමක් නොමැතිව, තෝරා ගෙන ඇත්තේ ද වික්‍රමසිංහ ව ය!

තම නවකතාව සඳහා මිනිවන් පී නිලකරන්ත යොදා ගෙන තිබූ "කන්දෙන් ලන්දට" යන පදයේ කන්ද යනුවෙන් අදහස් කෙරුණේ ඔහු අධ්‍යාපනය ලෙස කන්ද උසුරුව පිහිටි ජෝර්දේනියා විශ්වවිද්‍යාලයයි. ලන්ද යනුවෙන් අදහස් කෙරුණේ ඔහු පසුව සේවය කල ලන්දේ පිහිටි කැලණිය

ලියූ, සුවර්ත ගම්ලත් ගේ ලිපියකින් බව ද මෙහිදී සඳහන් කල යුතු ය.

සරත් විජේසූරිය ගේ "මගේ හවුල ඉවරයි" කෘතියේ සහ මිනිවන් පී නිලකරන්ත ගේ "කන්දෙන් ලන්දට" නවකතාවේ සමානකම් මේ

දැයි සංවේදය දැනවන්නයි. කෙටිත් ම, මෙහි එක් තරතක දැක්වෙන පරිදි ජෝර්දේනියා මහාචාර්යවරුන් දෙදෙනෙකු "අපගේ පස්සේ මේ කටයුතු කරගෙන යන්න අපි හෝලයක් හදලා ගනම!" යැයි කියමින් සිතාසහන අවස්ථාවේ ද එය උපහාසයක් නොවී පුදුමය, සන්ත්‍රාසය සහ දෝමනස පමණක් ජනිත කරයි.

එසේ ම, "කන්දෙන් ලන්දට" හි කතා නායකයා මෙන් සර්ව නිර්දේශී නොවන "මගේ හවුල ඉවරයි" කෘතියේ කතානායක සහන් ජයසූරිය නම් කථිකාචාර්යවරයා, කේලම් සහ හතු කීම, අනුගේ ලිපි බැලීම සහ සුළු ප්‍රමාණයේ අධ්‍යාපන වැනි මානුෂික ගුණයෙන් යුක්ත ය. මේ කෘති දෙකම ලියවෙන්නට කලින් 70 දශකයේ දී, එවකට විශ්ව විද්‍යාල සේවයේ යෙදී සිටි (පසුව 1994 දී පමණ දේශපාලනඥයෙකු ලෙස කල එලි බව) ඒ.වී. සූරවීර ගේ "අන්ත බලයෙහි පස බුරුලෙන්" නවකතාව සියලුම සාහිත්‍යයට එක් වී තිබුණි.

විද්‍යාත්මක විශ්වවිද්‍යාලය ආශ්‍රිතව ලියවී තිබුණ ද එම කෘතිය මූලික වශයෙන් විශ්වවිද්‍යාල ඇදුරන් අතර ඇති බල අරගලය පොදුවේ විද්‍යා පාඨනක් පමණක් විය. පුද්ගලික අත්දැකීම් මත පදනම් වුවද ඒවා ඉදිරිපත් කර තිබූ දුරස්ථ විලාසය හිසා විජේසූරිය ගේ සහ නිලකරන්තගේ කෘති තරමට ඇතට දැනෙන ගතියක් සුවර්ත ගේ නවකතාවේ නොතිබුණි.

සියලුම භාෂා විභාගයකට වග මහාචාර්ය සූරවීරගේ හොඳම කෘතිය "හෙයියම්මාරුව" යයි මම සිතමි. සියලුම ගැමි උච්චාරණය වාන-විෂයාධික ලෙස යොදා ලියවී තිබුණු මෙම නවකතාවෙන් භ්‍රාමය නිර්වචන පන්තිය ලක් වී ඇති සූරාකෘමි හොඳින් විග්‍රහ කර තිබුණු බව මගේ මතකයයි.

ඉහත විස්තරය කියවන අයෙකුට නිසැකවම ඇති විය හැකි ප්‍රශ්නයක් නම්, විශ්ව විද්‍යාල ඇදුරන් ගේ අනුමතතා ගැන ලියවුණු නවකතා සියල්ලේ ම කතුවරුන් සියලුම භාෂාව පිලිබඳ ආචාර්යවරුන් ම වී ඇත්තේ යම් සුවිශේෂී වූ හේතුවක් නිසා ද යන්නයි.

මෙය විප්‍රකාර්ව හෝ අහඹු ලෙස හෝ වූ සමාජචරිතයක් නම් නොවේ. සියලුම භාෂා ආචාර්යවරුන් ගේ භාෂා දැනුම සහ නිර්මාණාත්මක හැකියාවන් අන් විෂයයන් පිලිබඳ ආචාර්යවරුන්ට වැඩා ඉහල නිසා බොහෝ විට මෙය සිදුවුණා විය හැකිය.

හැකිනම් තම විෂයය ක්ෂේත්‍රයේ සුවිශේෂීත්වය නිසාවෙන් මෙවැනි නිර්මාණාත්මක කෘති ද තම ප්‍රකාශන ලේඛනවලට ඇතුළත් කර මහාචාර්ය තනතුර වැනි උසස්වීම් සඳහා භාවිතා කල හැකි නිසා සියලුම භාෂා ආචාර්යවරුන් මෙලෙස නවකතාකරණයට වැඩි ප්‍රවණතාවයක් දක්වනවා විය හැකිය.

එසේම හැකිනම් මේ නවකතා දෙකෙන් ඉදිරිපත් කෙරුණු ආකාරයේ අනුමතතා බහුලව පවතින්නේ විශ්ව විද්‍යාලවල සියලුම අධ්‍යයන ආයතනවල මිම නිසා ද විය හැකිය.

සෘෂ්ටි තත්වය මේ සියලුම කරුණුලද සංකලනයක් යයි මම සිතමි. උච්චාරණයක් ලෙස කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ කාර්මික කළමනාකරණ ආයතයේ වසර ගණනාවක් සේවයේ යෙදී සිටි මට ඒ කාලය සම්බන්ධයෙන් නවකතාවක් ලියනවා නම් කෙටිකතාවක් ලිවීමට කරුණු සොයා ගැනීම ද දුෂ්කර ය.



# කන්දෙන් ලන්දට

ශිෂ්‍යයින් ගේ ශාස්ත්‍රාදිගුණය හෝ සඳහන වර්ධනය හෝ පොදුවේ දැනුම වැඩිවීම හෝ විනිශ්චය වැඩි කිරීම නොව හුදෙක්ම තම පැවැත්ම ගැන පමණක් සිතා කටයුතු කිරීමයි. ඒ සමගම, තමන්ට ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් හෝ සමාජමය වශයෙන් තර්ජනයක් කරනැයි සිතන ඇදුරෙක් සිටි නම් තම සියලු බලතල සහ උත්සාහය ඔහු හෝ ඇය මැඩලීමට යොදවීමයි.

"කන්දෙන් ලන්දට" නවකතාවේ එන රසවත් කතා කිහිපයක් තවමත් මගේ මතකයේ රැඳී පවතී. මෙහි එන එක් ආචාර්යවරයෙකු ට සියුවියක් සියලුම විෂයය නිබන්ධනය වෙනුවට වැරදීමකින් භාර දී ඇත්තේ භූගෝල විද්‍යා නිබන්ධනයයි. ඇයට ඒ සඳහා සම්මාන සාමාර්ථයක් ලැබේ. සියුවිය ඇදුරා හමුවී මේ ගැන පැමිණිලි කරන විට (පැනදැලීමට, එම නිබන්ධන සඳහා ඔහු ලකුණු දී ඇත්තේ කිසිම කියවා බැලීමකින් තොරව ය) ඔහු කියා සිටින්නේ "අවසාන නම් එම නිබන්ධනය භූගෝල විද්‍යා ආයතන ද ඇතැම් මිනිසු දෙන්න, නමුත් එයට වඩා හොඳ ලකුණු ලැබේවිද යන්න නම් සැක සහිත ය" කියා ය!

විශ්වවිද්‍යාලයයි. පහත දශකයේ අග භාගයේ දී විද්‍යාලකාර (පසුව කැලණිය) විශ්වවිද්‍යාලය ඇරඹුණු සමයේ දී එහි සේවය සඳහා පැමිණි අය අතර ජෝර්දේනියා සරසවියේ උපාධිධාරීන් සහ එහි සේවය කල ආචාර්ය, මහාචාර්යවරුන් බොහෝ වූහ. කන්දේ සිට ලන්දට පැමිණි ඔවුන් ගේ කතාව මෙලෙස "කන්දෙන් ලන්දට" ලෙස නම් කෙරුණි.

මා ද එලෙස කන්දේ උගෙන ලන්දේ සේවයට පැමිණි අයෙක් මි. මා මේ නවකතාව කියවූයේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සේවය ඇරඹීමෙන් පසුව වීම නිසා මට එහි අපූර්වත්වය වඩාත් වැඩියෙන් දැනෙන්නට ඇත.

මේ ආකාරයේ ම අන්තර්ගතයක් අඩංගු තවත් කෘතියක් පසු කලෙක සියලුම සාහිත්‍යයට එකතු විය. එය කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ සියලුම ආයතන සරත් විජේසූරිය ලියූ "මගේ හවුල ඉවරයි" නම් වූ අර්ධ චාරිතාත්මක නවකතාවයි. විජේසූරිය ගේ කෘතිය පිලිබඳව මා දැනගන්නේ සියලුම භාෂාව පිලිබඳ විග්‍රාමික මහාචාර්යවරයෙක් වන, කටුරන් තම ලිපි මගින් ලොකවේ විශ්වවිද්‍යාලයන් හි සියලුම භාෂා අධ්‍යයන ආයතනවල වත්මන් ආචාර්ය මහාචාර්යවරුන්ගේ දැනුම පිලිබඳ සරදම් සටහන්

ගුණව ද්විත්වයේ ම අන්තර්ගතය විශ්වවිද්‍යාල සහ එහි සියලුම භාෂා අධ්‍යයන ආයතන වලට මුලිකව පදනම් වීම, ඒවායේ ප්‍රධාන චරිත විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්යවරුන් වීම සහ ඒ චරිත වල ක්‍රියාකාරකම් වල මූලික ස්වභාවයේ සමරුපී බවට පමණක් සීමාවේ.

විජේසූරිය ගේ කෘතිය තුළින් හෙළිදරව් කර ඇති අනුමතතාවන් ගේ බරපතල කම සලකා බලන විට නම්, නිලකරන්ත ගේ දුක් ගැනවිලි හුදෙක් අනසර පොළොව මෙන් බව කිව හැක. "මගේ හවුල ඉවරයි" නවකතාවේ විස්තර කෙරෙන ඒ විශ්වවිද්‍යාල ඇදුරන් ගේ අනුමතතාවයන් අතර තම සිවිල් බලය උපයෝගී කර ගෙන සුදස්සන් ට සුදුසු තැන නොදී පාහා දැමීම, හුසුදුසු වුවද තම ප්‍රියයන් ට තනතුරු, ශිෂ්‍යත්ව, නුසලාදන යනාදිය ලබාදීම සහ මෙකී නොකී මූල්‍ය, ලිංගික සහ වෘත්තීමය අපවරයන් රාශියකි.

මීට අමතරව, විජේසූරිය ගේ "මගේ හවුල ඉවරයි" කෘතිය නිලකරන්ත ගේ "කන්දෙන් ලන්දට" මෙන් උපහාසාත්මක ප්‍රබන්ධයක් නොව